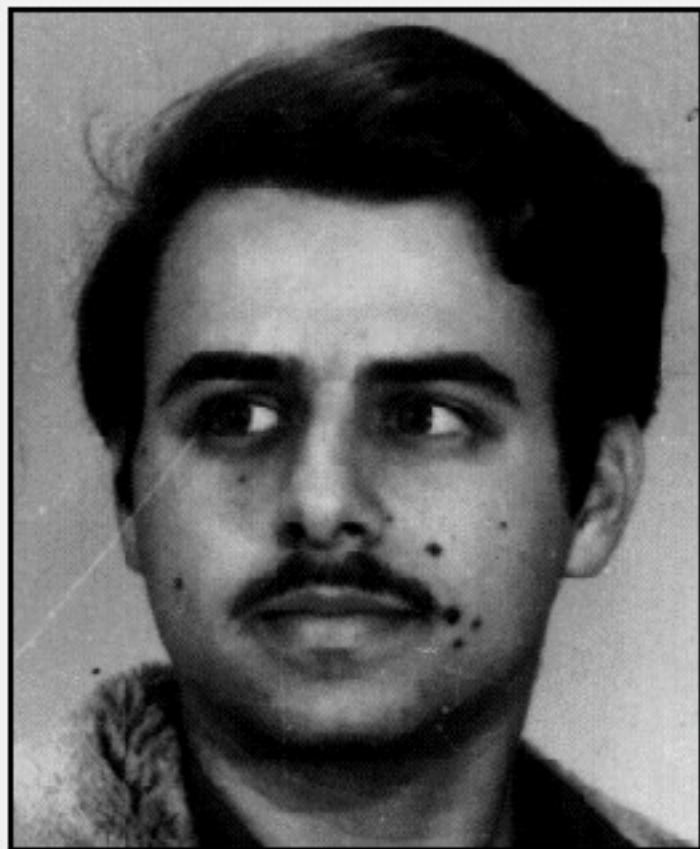

ל"ג לרא"י מוסרני 1107

מוסרני 1107

לרא"י

ל"ג

ישראל מנדלסון ז"ל

ישראל ז"ל התנדב עם גיוסו לצה"ל לשרות בנח"ל. בהמשך השרות עבר עם בני מחוזו לגדוד הנח"ל המוצנח. מאחר והתבלט בקרב חבריו נשלח לקורס קצינים.

ישראל אותר ע"י סא"ל צביקה במסגרת חפוש אחר קצינים מעולים לשרות ביחידה. הוא הוצב ליחידה בספט' 70. לאחר הכשרה קצרה צורף ישראל למרבית הפעילויות המבצעיות של היחידה, במרדפים אחר מחבלים בתוך גבולות הארץ, ובפעולות טהור קיני מחבלים ותגמול מעבר לגבולות. ישראל התבלט בבגרותו האישית, ביחסו הרציני והקפדני לכל נושא. הוא השקיע מחשבה יסודית בבצוע הנושאים אשר הוטלו עליו; בין אם היו עיקריים או משניים. רצונו של ישראל להרחיב דעת בלמוד על תיכונים היה אך טבעי. משך כשנה התלבט איזה נושא ללמוד ובאיזה מוסד. בלבטים אלו שתפני לא אחת.

בקיץ 73 החליט ישראל סופית ללמוד באוניברסיטת ת"א. הוא עזב את היחידה באוג' 73 והתייצב ביחידת ההשתלמויות האתראית ללומדים באוניברסיטאות ע"ח הצבא.

עם פרוץ הקרבות התייצב ישראל בין הראשונים ביחידה לכל שרות שידרשו וזאת על אף שפורמלית לא היה שייך כלל ליחידה משך כחודשיים ולא חוייב להתייצב לרגל.

דברים לזכרו של אנדרסון ישראלי

היח זה אך טבעי כי ישראל בקש כי נציב אותו ביחד עם ידידו האישי עדינו משה, אשר נזעק לשרות מילואים פעיל. משך כל המלחמה ביצע ישראל את תפקידו במסירות וביעילות אשר אפיינה אותו תמיד. עד מהרה למדו רעיו החרשים בחטיבת השריון אליה הוצב להכירו כקצין אשר נתן לסמוך עליו.

משך שלוש שבועות המלחמה שהה ישראל במפקדת החטיבה ובצע כל הזמן עליו במסירות וביעילות רבה. בתאריך 24 אוק', יומיים לאחר הכרזת הפסקת האש, אשר לא נשמרה ע"י המצרים, תקפה החטיבה אליה הוצב, את העיר סואץ, מתוך מגמה לנתק את הארמיה המצרית השלישית מדרכי נסיגה ותגבור, ולאפשר נהול משא ומתן עם המצרים מעמדה של כח.

הקרבות בתוך העיר התפתחו שלא כמתוכנן, בקרבות נפגעו רבים מלוחמינו והיה צורך לארגן חלוצם מהעיר. ברגע קשה זה התנדבו קציני מפקדת החטיבה ובתוכן ישראל ועדינו ז"ל לחלוץ הנפגעים.

בשליחות נשגבת זו מצאו את מותם.

במעשהו האחרון; טפול וחלוץ נפגעים בשדה הקרב, תחת אש גלה ישראל את אחת מתכונותיו האצילות - נכונות להקריב למען הזולת.

ההורים

בסוף שנת 48 נולד לנו בן. קראנו לו ישראל. היה ילד שמנמן, בעל האבון גדול, ובעינינו היה היפה ביותר. את יום הולדתו הראשון חגגנו בחוג המשפחה כש ישראל ישב על כסא גבה ולא הבין בעצם מה רוצים ממנו. התפתחותו היתה רגילה. בהגיעו לגיל הגן, היה ילד חברותי. באותה תקופה נולדה אחותו שרי. שמחתו היתה גדולה עד כדי כך שכאשר הבאנו אותה הביתה, פנינו אליו שיפרד מהשמיכה האהובה עליו על מנת להעבירה אליה. ישראל עמד במרפסת ליד אותה שמיכה, ונפרד ממנה בקושי רב.

הכניסה לבית הספר היסודי היתה עבורו ועבורנו חוויה. במשך שנות למודיו בביה"ס והתבגרותו נקשרו קשרים הדוקים בינו לבין אחותו. לא זכורות לנו מריבות רבות, אלא הדרכה וכיוון. ישראל העריך מאד אותנו וכן את הסבא והסבתא וכיבד אותם בכל, במיוחד בדברים שהיו קשורים בדת.

דברים לזכרו של אנדרסון י"ג

בהגיע ישראל לגיל בר מצוה, עבר חוויה גדולה במעמד בית הכנסת עם כל המשפחה וזכורה לנו גאותה של אחותו. באותה תקופה היה ישראל ילד שקט שידע תמיד לשמור על עצמו, אך בכל זאת הצליח לשבור ידים. בסיום בית הספר העממי עברו עלינו הרבה התלבטויות בקשר לעתידו ולבסוף בחר בתיכון עיוני.

בתקופת התיכון היה ישראל פעיל מבחינה חברתית וכן בתנועת הנוער העובד והלומד שם בילה עד הגיעו לצבא. בתקופת התנועה היה פעיל ותרם הרבה גם בהדרכת חברי הצעירים, באותה תנועה היתה גם אחותו. בקבוצתו, ארגן טיולים ומחנות עבודה רבים, שבאחד מהם אף הכיר את אלה חברתו דאז, ואשתו לאחר מכן.

ביתנו היה פתוח תמיד בפני חבריו וזה היה מקום מפגש שלהם כמעט ערב ערב. זכור לנו, שבאחד מימי הששי מצאנו את ישראל עם עוד חבר או יותר עומדים במטבח ומנסים "לישר" את העוגה שעמדה על השיש וכלי להרגיש או בכוונה, גמרו מחצית ממנה.

דברים לזכרו של אנדרסון ישראל, י"ל

כאשר היה בשמינית, קשה היה לו לעכל את הרעיון שלא יוכל להשתתף במלחמת ששת הימים, ואז החליט להתנדב לעזרה בבתי חולים.

בצאתו לצבא הצטרף לנח"ל לאחר הרבה התלבטויות, המשיך לאחר מכן במסלול צבא רגיל. בהגיעו לקורס קצינים, נשא את אלה לאשה וכשנה לאחר מכן נולד לו בן ששמו אסף, והוא היה מאוד מאושר וגאה בו.

בתקופה ששרת בצבא הקבע, התגייסה אחותו לצה"ל, ישראל היה גאה בה והדריך אותה לכל אורך הדרך.

לאחר מאבקים קשים, אשר לו צה"ל יציאה ללמורים אקדמאיים שבהם השתתף כשלושה חודשים.

בערב יום הכפורים, כבכל שנה, הגיע הביתה עם אשתו ובנו לקבל את ברכת הסבא וההורים כנהוג בכל שנה, לאחר מכן נסע לביתו. זאת היתה הפעם האחרונה שראינו אותו, למחרת היום כאשר שמע על פרוץ המלחמה, הצטרף אליה, וממנה לא שב.

אמא, אבא, שרי

מוסא

ישראל הגיע אלינו מיחידת נח"ל מוצנח. רחוק היה מה"נשא" המקצועי שבו עוסקת היחידה. זכור לי שראיתיו לראשונה בהיותו חניך בקורס לשפה הערבית. תהיתי אז ושאלתי את עצמי מה ערשה בחור זה אצלנו. דמותו התמירה והשברירית במקצת הטעו במבט ראשון את המסתכל עליו, כי הוא נראה כבחור חולמני על אף דמותו התמירה. ורק בשיחה אישית ראשונה אתו בגמר הקורס עמדתי על טעותי.

ישראל חפש את השלמות העצמית. כבוגר תנועת נוער, ספוג ערכים של הגשמה חלוצית, טבעי היה בעיניו כי מקומו יהיה בנח"ל. אלא שאחרי תקופת זמן, נוכח שלמעשה אינו ממצה את עצמו וחסרה לו השלמות העצמית, ולכן בקש לעבור ליחידה אודותיה שמע באופן כללי.

אופיני מאד לישראל שיחקור וידרוש לפרטי פרטים, על מהות והפקידי היחידה בטרם יחליט סופית לעבור. וכאשר נודעו לו אי אילו רזים, גמלה בלבו ההחלטה לעבור, על אף שהיה מודע מראש לקשיי ההסתגלות שיעבור ביחידה. אך זה לא הרחיעו, אלא נהפוך הוא, דרבנו למאמץ אישי, ללמוד באופן מקיף, על מנת להשתלב מהר ככל האפשר במערך קציני היחידה.

דברים לזכרו של אנדרסון ישראלי

אחת התכונות שהיו בו היתה תכונה "לחפור" ולחפש את שרשי הנושא או הבעיה וכיצד הוא משתלב בהם, ועל כן מרבה היה לתהות, ונוצרה תדמית של חולמנות, בפני אנשים שלא הכירוהו מקרוב.

זכור לי כיצד דרש ולחץ לשחפו במבצעים שמעבר לגבול, בטרם בשל מן הבחינה המקצועית, להשתתף כנציג היחידה. זוכר אני את מבע עיניו כאשר נתבשר שהוא מצורף עם קצינים נוספים לאחת הפעולות, רק עיניו הביעו את המתחולל בלבו. מיד הפך להיות רציני וכבד ראש והלך ללמוד ולהכין את הדרוש בצורה היסודית אשר כה אופיינית לו. דומני, כי חלק מהגורמים שדחפו אותו לכטא את עצמו, הן בעבודה הספציפית והן במבצעים שהשתתף בהם מעבר לגבול, היו החנוך שקבל בבית הוריו, שאגב, גם הם היו בוגרי תנועה נוער ויוצאי הפלמ"ח - וכן רעיתו אם ילדו, אשר תדמיתו בעיניה כלוחם קרבי היתה חשובה לו מאד

ישראל היה נגודו של חברו עדינו ואולי דוקא נגוד זה, הוא אשר קרבם זה לזה.

דברים לזכרו של אנדרסון ישראל, ז"ל

סיום טירונות של שרי, 1972

ישראל היה האדם המעמיק, החושב, המחפש. עדינו היה האדם הפחות חושב (למראית עין בלבד), המאמין שהכל יסתדר מאליו. נגוד זה הוא שהביא, לדעתי, למזוג בין השניים, ואמנם קשורים היו מאד אחד לשני, למרות היות האחד נשוי ואב לילד והשני (עדינו) רווק.

יחד יצאו למלחמת יום הכיפורים, יחד חברו לאותה חטיבת שריון שהדפה את האויב המצרי והבקיעה את מערכיו מערבה לתעלה, ויחד נפלו בעיר סואץ, בהענותם לצו לבם - להחלץ לסייע בפנוי נפגעי הצנחנים שהסתככו בעיר.

הכרתי את שניהם הכרות עמוקה וקרובה, ברצוני להדגיש - כי גם לו ידעו שניהם מראש, שסיכווי החזרה מהעיר אפסיים, הם לא היו נרתעים ולא היו מהססים לרגע לפרוץ לעיר על מנת לחלץ חברים - לוחמים. כי בזאת היתה גבורתם - הקרבה עצמית למען הצלה חבריהם.

ואמנם, כך נפלו רעי גבורי היחידה.

יקי כהן

עברה שנה, לא יאומן, זו מין שנה מוזרה בחיי. תקופה שאני מנסה לשכוח, בין אם זה במודע או לא, אני מתיחס לארועים שקרו לפני שנתיים כאילו היה זה לפני שנה. כאילו שהשנה הזו נמחקה. זה המצב, אנחנו רוצים לשכוח, אין אנו רוצים לזכור את התקופה. אולם המציאות מחזירה אותנו. ישנם פצעים שעדיין לא הגלידו, והם חרוטים עמוק עמוק בבשרנו. רציתי להעלות מלים מספר על הכתב לדמותו של ישראל. קשה! קשה לזכור כל תנועה, כל מלה. אני צריך אותו על ידי על מנת שאוכל להזכר בכל, שיספר די על עצמו. כמו בתדרוכים הקבוצתיים, יושבים זה מול זה ושואלים. קשה לכתוב על חבר שחיית אתו, שהכרת אותו יום ולילה בשעות רגילות ואחרות. ישראל היה בחור שקט, צנוע וסגור מאד. רק כשהיינו יושבים לבד ידע לספר מעט על עברו, על אלה אשתו ואספי הבן, מעט ספר על אבא שעובד בגוררת בחיפה ועל מידגם של ספינת מפרשים שאבא בונה. ישראל לא אהב להתחלק בבעיותיו עם אחרים,

דברים לזכרו של אנדרסון ישראלי

אבל מידי פעם ישראל ואני כאשר ישבנו לבדנו בחדר אחד מכר לשני את השק שלו. מה שראיתי אצל ישראל – את הראליות שחפש בכל נושא. ויכוחים – זו היתה מנת חלקו היומית ותמיד הוא צריך לנצח ולא תמיד הצדק עמו.

ישראל אהב את הארץ, אהב לטייל בה, אהב לקחת את אסף להרי הכרמל. זכור לי שיום אחד החלטנו שאנחנו צריכים לחזור לכושר. יצאנו ישראל, עדינו ואני, לאחר שתכננו ציר נווט, לקחנו חגור ונשק ויצאנו. ירד גשם והיה בוץ בשדות, אבל ריח העשבים וההדרים החייה אותנו, ומשסיימנו היה ישראל מלא אושר כמו ילד.

זכורה לי היטב התקופה בה נקלטנו ביחידה וצביקה ל. שלח אותנו ללמוד את השפה, קבוצה של חמישה קצינים, למורה יהושע חלמיש בביתו. ישראל בא עם מטען קל בשפה מביה"ס התיכון, בעיקר בדקדוק הערבי וזאת הוכיח בלימודים. ולאחר השעור הגחנו אלי הביתה, הסתגרנו בחדר ולמדנו, הטית הפעלים, קריאה וכתבה, נושא שבו ישראל היה הטוב מכולנו.

דברים לזכרו של אנדרסון ישראל, י"א

תכונה נוספת של ישראל היתה הלמה? למה זה כך ולא אחרת, הוא לא היה עוזב את יהושע המורה עד שלא היה נותן לו הסבר מפורט ומשכנע. תמיד רצה לדעת את המקור לדבר. לא אשכח, באותה תקופה רובי ועדינו היו יוצאים למבצעים תוך כדי הלמודים. קינאנו בם, רצינו כבר לדעת הכל ומהר. לאחר שסיימנו, שאף ישראל לצאת ובכל הזדמנות שרק נקרתה לו.

לצערנו הגדול, ממשימתו האחרונה לא שב. ישראל הותיר לנו את רוחו הכבירה, אשה אצילה אלה, ילד חמוד, אחות והורים יקרים. אנחנו אותם לא נטוש.

היה לי חבר
ואיננו עוד.

טילל אסיני

קיץ 1971

יכבד ועמוס-דודים

לספר על ישראל לא קל - דבר רודף דבר, זמנים ותקופות מתערטבים זה בזו, כאילו רק אתמול היה ישראל ילד קטן - פתאום גדל, נשא אשה, נולד בן - וישראל איננו יותר.

כשהודיעו על חערותו, קשה היה להאמין שקרה הגרוע מכל, ושוב לא נראה אותו, היתה איזו תחושה ותקוה, שאולי אולי, יקרה נס - אולם עם חלוף הזמן ידענו שעלינו להשלים עם הגרוע ביותר - ישראל לא יחזור עוד.

ישראל גדל בתוך חממה של אהבת הורים, סבא וסבתא. ילד שקט ובישן ולא מתפרע, במשך השנים גדלה המשפחה והצטרפה אליו אחותו שרי. שני הילדים גדלים יחד, אולם כל אחד שונה מהשני באופיו. למרות בישנותו, גלה ישראל עוד בשחר ילדותו רצון עז לידע, הרבה לשאול שאלות, לחקור כדי לדעת ולהבין וחייבים היו לתת לו תשובה המניחה את דעתו באם רצו שיניח משאלותיו הרבות.

גיל הגן מאחוריו, הוא כבר תלמיד בבי"ס יסודי, הזמן חולף מהר, חג הבר-מצוה מתקרב, וישראל עומד לפני סיום בי"ס יסודי - ועל פרשת דרכים - מה הלאה, לאן לפנות, האם לתיכון רגיל או למקצועי, לאחר ויכוחים והסברים השתכנע שהטוב

דברים לזכרו של אנדרסון ישראל ז"ל

עבורו הוא בי"ס תיכון רגיל. בבי"ס תיכון מצטרף ישראל לתנועת נוער - התנועה בנוער העובד - וכאן מתחילים ניצני ההתמרדות שלו, התנועה והקיבוץ שהוא משאת נפשו, מול מסגרת בית הספר והבית.

זכורות לי השיחות הרבות שנהלנו בתקופת לימודיו בתיכון. לא היתה התנגדות להיותו פעיל בתנועה, אולם הוסבר לו כי ישנם שלבים בחייו של אדם שעליו לעמוד בהם גם אם אינם לרוחו. לא קל היה להתוכח עמו, כי אם היה משהו אהוב על ישראל, חיו אלו הוויכוחים והרצון להוכיח את צדקתו. לא אשכח משפט שהיה שגור בפיו - אני אעשה לכם טובה ואביא לכם תעודת בגרות ותפסיקו לנדנד לי בשטח זה.

עם שרי
בהיותו
בן 15

קשה להגיד ששנות לימודיו בתיכון התנהלו על מי מנוחות - אולי תוצאות לימודיו ספקו את השקפותיו, אולם לא רצון משפחתו. עם כל זאת חשנו איזה מפנה מצידו של ישראל אל לימודיו, ולמדנו לדעת מפיו שיש לו חברה ושמה אלה והיא תלמידה מצטיינת בכתה וזה נתן לו דחיפה להשתדל להצליח.

דברים לזכרו של אנדרסון ישראל י"ז

ישראל בדרכו הוא, ידע להרעיף אהבה, מסירות ועדינות למשפחתו ולכל הסובב אותו. יפה היה לראות את גישתו מלאת ההתחשבות והאהבה לסבו וסבתו בלכתו אתם לבית הכנסת, בשמירת השבת, בזמירות ליד השולחן ובאם היה צורך היה מוכן לבטל תכניות אישיות ברגע שהיו זקוקים לו.

תקופת ההתבגרות וסיום בית הספר מאחוריו; עם העודת בגרות מניחה את הדעת, ועם ההרגשה שהנה - בצע את מה שהבטיח ו"הביא להורים" העודת בגרות.

עם גיוסו לצה"ל, שוחחנו רבות על הדרך בה יבחר. אם לנח"ל או לחיל קרבי. כל שיחותינו התמקדו בנקודה זו. מה חשוב יותר - התנחלות וכל הכרוך בזה, או לשרת שלוש שנים ולסיים בזה את השרות ולחזור לחיים אזרחיים. ההחלטה שלו היתה ללכת לנח"ל.

שרותו בנח"ל מסתיים לאחר משברים, בחלקם משברים חברתיים ובחלקם מלחמה פנימית עם עצמו. האם בסדר עשה, האם לא

חבל היה על הזמן שבוזבז? וכך מגיע ישראל לגדוד צנחנים, עובר את מסלול הקידום, צניחה וקורס מכ"ים. לראות את ישראל בצנחנים, כחייל קרבי היתה עבורנו הפתעה, ופעם אף אמרנו לו איך עשית זאת? וישראל עם צחוק בעינים אמר - אתם רואים, הפתעתי אתכם ואת כולם. תקופה זו היא תקופה מלאה פעילות עבורו ולדאבונו נוצר מרחק מסויים עקב התנאים, והנה יום אחד נהבשרנו שישראל יוצא לקורס קצינים. שמחנו על החלטתו והיינו גאים בה. תקופה קצרה לפני סיום הקורס מחליט ישראל לשאת את אלה חברת נעוריו לאשה, כאילו ירדה עליו שלוח; ונולד בחור חדש עם רצון לאהוב ולהיות נאהב, אדם שמח ועליז, מלא תכניות לעתיד לבוא.

המשפחה גדלה עם הולדת בנם אסף, ובקוריו של ישראל בביתנו נעשים קצרים ומקריים, פגישות חטופות של מה נשמע, איך הולך, מה העניינים. לאחר הליכתו היתה הרגשה כאילו רוח טייפון עברה בבית. היה חסר סבלנות, מלא מרץ כאילו כל רצונו להספיק מה שיותר ולחבוק עולם ומלואו.

דברים לזכרו של אנדרסון ישראל, י"ג

בשלהי 1973 מחליט ישראל לבקש מצה"ל חופשת למודים. הוא מחקבל לאוניברסיטת בר-אילן לאחר שעבר את בחינות הכניסה ללמודי כלכלה ומחשבים. קדמו להחלטה זו ויכוחים אינסופיים - האם כדאי הדבר, האם אינו קושר עצמו לדבר שלא יוכל לבצע, האם משפחתו תוכל להתקיים. ומתוך כל הבעיות, ההתלבטויות וההתלהבות, שהנה יוכל סוף סוף לנהל חיי משפחה נורמליים ככל זוג צעיר, זוג סטודנטים לכל דבר. והנה פורצת מלחמת יום הכיפורים.

ראינו אותו בפעם האחרונה
ערב ראש השנה תשל"ג,
כשבא עם אשתו אלה ובנם
אסף לאחל לנו שנה טובה,
וכך נזכרנו לעד.

M"כ בג'ק/7 50
1969

אלה אשתו

כשהלך וניפנפנו יד לשלום - הוא מן המכונית ואני מן החלון, חשבתי "אולי זהו שלום אחרון? אולי זו הפעם האחרונה?" והבטתי אחריו עוד רגע ועוד שניה - עד שנעלמה המכונית בסבוב. אחר כך צחקתי לעצמי ואמרתי: "שטויות, כמו תמיד אותה מחשבה טפשית? הרי גם הפעם אשוב ואראה אותו, אולי בעוד יום, אולי יומיים או שלושה, כמו תמיד: מחייך, כועס, אוכל, ישן, כרגיל".

עברו שלושה שבועות של מלחמה (רק אלהים יודע מה עבר עליו אז...) וכבר ידעתי, גם מחשבות טפשיות כאלו מתקיימות לפעמים....

לא ידעתי כמה קשה יהיה להתרגל לרעיון שהוא איננו. שבועות וחודשים נדמה היה שזו רק שאלה של זמן. מובן, הרי בסופו של דבר יחזור.

בחלומות הוא חזר. חזר, והיה אותו ישראל שלנו כמו תמיד, ולא הבין מה ההתרגשות הגדולה, הרי לא קרה דבר? כל כך פשוט וברור, וכבר אי אפשר היה לדעת מה חלום ומה מציאות.

אלמלא הזמן, אשר תמיד נע לאותו כיוון ולעולם אינו חוזר, הזמן שעבר לחש ותקתק כמו שעון, ישראל איננו.

דברים לזכרו של אנדרסון ישראל, ל"א

ומה עכשיו? עכשיו נשאר לזכור, נשאר לספר. אספני: "את זוכרת, אמא, כשנסענו פעם עם אבא ישראל והג'יפ ירד ועלה בואדי ואבא החזיק חזק בהגה ולא התהפכנו?" זוכרת אספני.

"את יודעת מי למד אותי לרדת במדרגות, ככה, רגל אחרי רגל? אבא ישראל!" מי חשב שלילדים קטנים יש זכרון כל כך טוב. בשתיים שלוש מלים, הם אומרים הכל.

אפשר עוד לעצום עיניים, לראות ולשמוע אותו, קורא לאספי: "בוא הנה קטנצ'יק!" לאמא. "ומה שלום הגברת החולה היום?" ואלוי, להקריא לך מהעתון בזמן שאת שוטפת כלים? טוב, תשמעי... "או את השירים המזויפים בקולו קולות כשמצב הרוח טוב, כשנוסעים בג'יפ, וחיוך כזה שקשה לעמוד בפניו. אנחנו נלך ונתבגר, וחיינו ישתנו. הוא - ישאר תמיד בן עשרים וחמש, איש צבא, אהוב, שאת ימי חייו האחרונים לא הכרנו ולא ידענו ולא לקחנו חלק בהם, ואת מחשבותיו האחרונות לא נדע לעולם.